

Dr hab. Łukasz Błaszczyk, prof. AM
Dziedzina sztuk: muzycznych
Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka
Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi

Ocena autoreferatu, dorobku artystycznego oraz dzieła artystycznego dr Agaty Szymczewskiej, sporządzona w związku z przeprowadzonym przez Radę Doskonałości Naukowej oraz Radę Wydziału Instrumentalnego Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuki pani Agacie Szymczewskiej.

I. Ocena autoreferatu i dorobku artystycznego

Autoreferat przedstawiony w dokumentacji przez dr Agatę Szymczewską w sposób wyczerpujący przedstawia jej sylwetkę jako skrzypaczki i pedagoga. Całość jest podzielona na kilka części, w których kolejno znajdujemy informacje o posiadanych przez habilitantkę dyplomach i nagrodach, informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych, omówienie dzieła artystycznego przedstawionego do recenzji, dokumentację aktywności naukowej i artystycznej, a także opis osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych popularyzujących naukę lub sztukę.

Z oczywistych powodów największą część autoreferatu zajmuje opis dotychczasowej kariery muzycznej habilitantki. W tym fragmencie prezentacji autorka przedstawia informacje na temat swojej edukacji i wymienia wszystkich muzyków, którzy mieli znaczący wpływ na jej rozwój. Są wśród nich nazwiska najwybitniejszych skrzypków i pedagogów, m.in. Bartosz Bryła, Krzysztof Węgrzyn, Wanda Wiłkomirska, Kaja Danczowska, Bartłomiej Nizioł, Anne Sophie Mutter, Maxim Vengerov i wielu innych. Dużo miejsca habilitantka poświęca na opis wieloletniej współpracy z jednym z największych dyrygentów naszych czasów Seiji Ozawą. Z tego fragmentu autoreferatu dowiadujemy się również o wszystkich nagrodach i stypendiach otrzymanych na przestrzeni wielu lat, a także o najważniejszym sukcesie artystycznym jakim było zwycięstwo na XIII Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu.

Od tego momentu artystka, jak to przedstawia w autoreferacie i dokumentacji, zagrała ponad 800 koncertów na całym świecie, w tym ok. 300 razy jako solistka z orkiestrą.

Dużą część działalności koncertowej Agaty Szymczewskiej stanowi kameralistyka. Jest ona bowiem od wielu już lat prymariuszką Szymanowski Quartet, z którym zagrała ponad 170 koncertów na całym świecie.

Imponująco przedstawia się również lista artystów, z którymi dr Agata Szymczewska współpracowała. Poza wspomnianym już wcześniej legendarnym dyrygentem Seiji Ozawą, znajdziemy tam również innych wybitnych muzyków, których dokonań nie trzeba nikomu przedstawiać. Są wśród nich Marta Argerich, Krystian Zimerman, Mischa Maiski, Anne Sophie Mutter, Yuri Bashmet, Gidon Kremer i wielu innych. Olbrzymie wrażenie robi również lista sal koncertowych, w których występowała habilitantka. Z najważniejszych wymienię tylko *Carnegie Hall* w Nowym Jorku, *Kennedy Center* w Waszyngtonie, *Berliner Philharmoniker*, *Theatre des Champs-Elyses* w Paryżu czy *Royal Festival Hall* i *Wigmore Hall* w Londynie.

W swoim dorobku Agata Szymczewska posiada również kilkanaście płyt, za które czterokrotnie była nagradzana prestiżową nagrodą *Fryderyk* w latach 2006-2011.

Dokonywała również nagrań dla największych wytwórni płytowych na świecie: *Deutsche Grammophon*, *Decca*, *Sony* i wielu innych.

Kolejną istotną częścią autoreferatu jest fragment dotyczący prawykonania dokonywanego z udziałem habilitantki. Imponująca mnogość kompozycji, których pierwszą wykonawczynią była Agata Szymczewska stawia ją w elitarnym gronie artystów, którzy nie ograniczają się do korzystania z istniejących już zasobów literatury muzycznej, lecz starają się kreować rzeczywistość muzyczną wnosząc swój indywidualny wkład w rozwój wiolinistyki.

Ostatnim segmentem autoreferatu habilitantki jest jej działalność dydaktyczna i organizacyjna. Jak sama podkreśla, dydaktyka stanowi niezwykle ważny aspekt w pracy zawodowej, a zaszczepienie pasji do pracy z młodzieżą zawdzięcza wszystkim swoim nauczycielom i profesorom. Pomimo młodego wieku habilitantki, również ten obszar aktywności zawodowej prezentuje się imponująco. Swoją pozycję jako pedagoga budowała początkowo w Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego, a od 1 października 2016 na Uniwersytecie Muzycznym im. F. Chopina w Warszawie. Prowadzi liczne kursy skrzypcowe, wykłady i warsztaty w renomowanych uczelniach zagranicznych na całym świecie. Często jest też zapraszana przez szkoły i uczelnie muzyczne w Polsce do prowadzenia lekcji mistrzowskich.. Bierze również udział w prestiżowych kursach skrzypcowych w Łusławicach, Nałęczowie, Łąuncie czy Dusznikach- Zdroju.

Podsumowując moją ocenę autoreferatu oraz całego dorobku Agaty Szymczewskiej, stwierdzam, że jest ona artystką niezwykle aktywną, kreatywną i wszechstronną. Tak bogata działalność koncertowa zarówno solistyczna jak i kameralna, stawia ją bez wątpienia w gronie najwybitniejszych współczesnych polskich muzyków.

II. Ocena dzieła artystycznego

Do dokumentacji jako dzieło artystyczne zostały dołączone nagrania trzech kwartetów smyczkowych:

- Maurice Ravel – Kwartet smyczkowy F-dur
- Karol Szymanowski – I Kwartet smyczkowy C-dur op. 37
- Benjamin Britten – III Kwartet smyczkowy G-dur op. 94

Wszystkie nagrania zostały dokonane przez „Szymanowski Quartet” w czasie koncertów z udziałem publiczności. Tego typu nagrania dają największą możliwość obiektywnej oceny wartości dzieła artystycznego. W nagraniach oprócz Agaty Szymczewskiej wzięli udział: Robert Kowalski – II skrzypce, Volodia Mykytka – altówka, Rafał Kwiatkowski i Karol Marianowski – wiolonczela.

Olbrzymią wartością nagrań „live” jest ich spontaniczność i naturalność. Zarejestrowane w czasie dwóch różnych koncertów utwory, z których habilitantka postanowiła stworzyć dzieło artystyczne, doskonale ilustrują jej poziom zarówno artystyczny jak i warsztatowy.

Kwartet smyczkowy Maurice’a Ravela stawia przed wykonawcami karkołomne zadanie uchwycenia wyjątkowej unikalności i ulotności brzmieniowo-kolorystycznej. Również zastosowane przez kompozytora techniki wykonawcze oraz bogactwo harmoniczne wymagające krystalicznej intonacji i nieograniczonej wyobraźni muzycznej, stawiają dzieło to wśród najwybitniejszych, ale też najtrudniejszych pozycji z kanonu wielkiej literatury kameralnej.

Z olbrzymią przyjemnością słuchałem interpretacji I Kwartetu smyczkowego C-dur op. 37 Karola Szymanowskiego. Zespół noszący imię tego wybitnego polskiego kompozytora w pełni odczytał klimat i charakter tej muzyki. Energia i temperament zespołu w połączeniu subtelnością i delikatnością pozwoliły stworzyć spójną i klarowną interpretację tego wciąż niedocenianego dzieła.

Ostatnim ogniwem dzieła artystycznego jest III Kwartet smyczkowy G-dur op.94. Znamienne są słowa habilitantki, które znalazłem we fragmencie opisu dzieła artystycznego zawartego w dokumentacji:

„III Kwartet smyczkowy G-dur op. 94 Benjamina Brittena już od samego początku postawił mi bardzo wygórowane wymagania wykonawcze oraz interpretacyjne, z którymi w takiej formie nie spotkałam się do tej pory w żadnym innym utworze”.

Wyjątkowość tej muzyki opiera się moim zdaniem nie tylko na niezwykle trudnej i skomplikowanej materii technicznej ale przede wszystkim na doskonałej formie, której zrozumienie i odpowiednie odczytanie, pozwala dopiero stworzyć świadomą interpretację. Z taką też interpretacją zetknąłem się słuchając nagrania „Szymanowski Quartet”, którego prymariuszką jest Agata Szymczewska. Należy mieć nadzieję, że autorskie odczytanie dzieła Brittena przez habilitantkę przyczyni się do spopularyzowania tej wyjątkowej kompozycji.

Nagrania wykorzystane do habilitacji zostały dokonane w czasie koncertów 30 maja 2019 roku w Hay-on-Wye w Wielkiej Brytanii oraz 9 kwietnia 2019 w Warszawie.

Konkluzja

Jak wynika z przedłożonej mi dokumentacji dr Agata Szymczewska jest artystką realizującą swoje artystyczne pasje na różnych obszarach życia muzycznego. Olbrzymia liczba koncertów solowych jak i kameralnych na całym świecie stawia ją w gronie najwybitniejszych i najaktywniejszych polskich muzyków. Dogłębna analiza

dokumentacji habilitacyjnej dr Agaty Szymczewskiej oraz analiza przedstawionego dzieła artystycznego w postaci kwartetów Maurice'a Ravela, Karola Szymanowskiego i Benjamin Brittena skłania mnie do stwierdzenia, iż dorobek habilitantki stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej instrumentalistyka oraz w bardzo istotny sposób przyczynia się do upowszechniania i popularyzowania sztuki muzycznej w świadomości społecznej.

Uważam, że zarówno dorobek jak i przedstawione dzieło artystyczne spełniają wymagania art. 16 pkt 2 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (Dz. U. z 2003 r. nr 65, poz. 595, Dz. U. z 2005 r. nr 164, poz. 1365, Dz. U. z 2011 r. nr 84, poz. 455) i tym samym wnioskuję do Komisji Habilitacyjnej o przyjęcie uchwały nadającej pani Agacie Szymczewskiej stopień doktora habilitowanego.

Łukasz Błaszczyk

